

i det foreliggende Forslag, og derfor skal jeg paa mit Partis Vegne gentage den Erklæring, der blev afgivet i Folketinget, nemlig at sammenlignet med den bestaaende Forfatningsordning indeholder det foreliggende Forslag saa utvivlsomme og betydelige Fremskridt, at vi alle kan være med til at støtte dets Gennemførelse. Vi skal nemlig nok passe at spise, mens Maden staar paa Bordet.

Man har sagt, at man ved at gøre Byraadene til Grundlag for Landstingets Sammensætning vilde gøre dem politiske. Jeg kunde næsten fristes til at sige, at jeg har aldrig hørt Magen. Saa længe jeg kan minde, har Byraadene været politiske og Sogneraadene for Resten ogsaa. Jeg erindrer, at i sin Tid var det Højre, der regerede ude omkring i Købstæderne, det var Højre, der satte Mændene ind i Byraadene. Der kom ikke andre end Højremænd derind den Gang. Den øvrige Befolkning sov, og Højre varetog sine egne Interesser. De tog saamænd intet Hensyn; ja noget Hensyn tog de vel nok til de forskellige Erhverv, og hvad der nu kunde passe, det er man jo altid nødt til at gøre ved Valget af Byraadsmedlemmer; men det vigtigste Hensyn var, at det var gode Højremænd. Siden er den demokratiske Befolkning vokset op i Byerne, og det er ganske naturligt, at den prøvede at vinde frem. Saa langt tilbage som i 80erne vil man finde, at der kommer socialdemokratiske Lister. Der kommer Lister, hvor Demokratiet var samlet, der kommer Kamp mellem Højre og det voksende Demokrati om at faa Adgang. Allerede den Gang var Byraadsvalgene saa politiske, som de vel kunde være. Og ser vi nu ud over Landet, vil vi ikke kunne finde et eneste Byraad — jeg tror ikke, man vil kunne paavise et eneste Byraad —, som ikke er fremgaaet af Kamp mellem Socialdemokrater, Højremænd og eventuelt Venstremænd, hvis der er nogle i Byen. Derved er Byraadsvalgene gjort ganske politiske i Forvejen. Og hvad Sogneraadsvalgene ude paa Landet angaar, ser man akkurat det samme. Folketingsmanden for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Wenzel Neergaard) var kommet saa vidt, at han sagde: Byraadene er redningsløst fortabte; der har Politikken faaet Overtaget, dér er Valgene politiske, og der er ikke noget at

gøre; men ude paa Landet er der maaske endnu et lille Haab om at kunne holde Valgene fra at blive politiske. Men ser man ud over Landet, ser man, at ogsaa dér er der kommet politiske Lister, Husmandslistes, socialdemokratiske Lister og Venstrelister, saa det er akkurat paa samme Maade ude paa Landet. Hvad enten vi lægger Byraadene til Grund, eller vi ikke gør det, vil denne Udvikling gaa sin uforstyrrelige Gang, og om kort Tid vil det ude paa Landet alle Vegne være, ligesom det nu er alle Vegne i Byerne, at de kommunale Raad fremgaar af de politiske Partier. Saa dette, at Byraadene skulde blive politiske, er noget, der er ganske umuligt, thi de er det i Forvejen. I Aarhus Byraad sidder der 11 Socialdemokrater, saa og saa mange Højremænd og saa og saa mange Venstremænd; og ser man alle de andre kommunale Forsamlinger efter, vil man finde akkurat det selv samme Forhold. Den Indvending har ikke noget paa sig.

Det forekommer mig, at naar man skal have et Tokammerssystem, naar man vil have det, naar der skal være to Ting til at prøve og overveje de foreliggende Sager, saa vil det ganske naturlige og for Rester næsten det eneste naturlige være at lægge de kommunale Raad til Grund for Valget til Landstinget. Det er jo saaledes her inde i Rigsdagen, at vi hvert eneste Aar lovgiver for Kommunerne; der gaar næsten ikke et Aar, uden at vi paalægger Kommunerne nye Byrder, snart i den ene og snart i den anden Retning. Man overlader trygt til Kommunerne, hvor de faar Pengene fra — for en væsentlig Del da —; man siger herfra: Det og det skal ske, og der gaar Ordre ud til Kommunerne om, at det og det skal gøres, og saa maa Byraadene gøre det og selv betale det for en væsentlig Del. Men naar Forholdet er saaledes, at man stadig lovgiver mere og mere for Kommunerne, vil det dog vistnok ogsaa være ganske naturligt at give Kommunerne nogen Part i Lovgivningen, saaledes at de paa nogen Maade kunde være med til at bestemme over de Byrder, der skal lægges over paa Kommunerne. Desforuden raader der ude i Kommunerne en Indsigt i mange Sager, som er ganske betydeligt større end den, der kom til Orde paa det før omtalte Protestmøde, f. Eks. en Indsigt i Fattigsager. De